

Saditi jih mora Ξ o v dobro zemljo, katero treba pred sajenjem 5 d_m globoko prerigolovati in dobro pognojiti. Ker pa malinice poženo veliko poganjkov iz korenin, izsesajo kmalu zemljo, in zato jih je treba vsaj vsakih 6 let presaditi.

Na pripravljeno gredo jih sadimo v vrsto po 5 d_m vsaksebi. Posajene porežemo koreninam do vratu, da morejo lepše nove mladike pognati. Med letom puščamo le najmočnejše poganjke, vse druge pa odstranimo pri korenini. Na ta način dosežemo pravilen nasad, in pa ne unesejo se tako hitro.

Ko jeseni poneha rasti, režemo močne palice na 1 m , slabejše pa na 8 d_m . Take palice nam bodo rodile prihodnje leto obilo lepega sadu.

Drugo leto pustimo le najlepše poganjke, ki rasto v vrsti, odstranimo pa vse preobile in zanikarne. Palice, ki so rodile jeseni, odrežemo pri korenini, a one za prihodnji nasad skrajšamo kakor prvo leto. Pomniti je treba, da rode le na dvoletnih poganjkih.

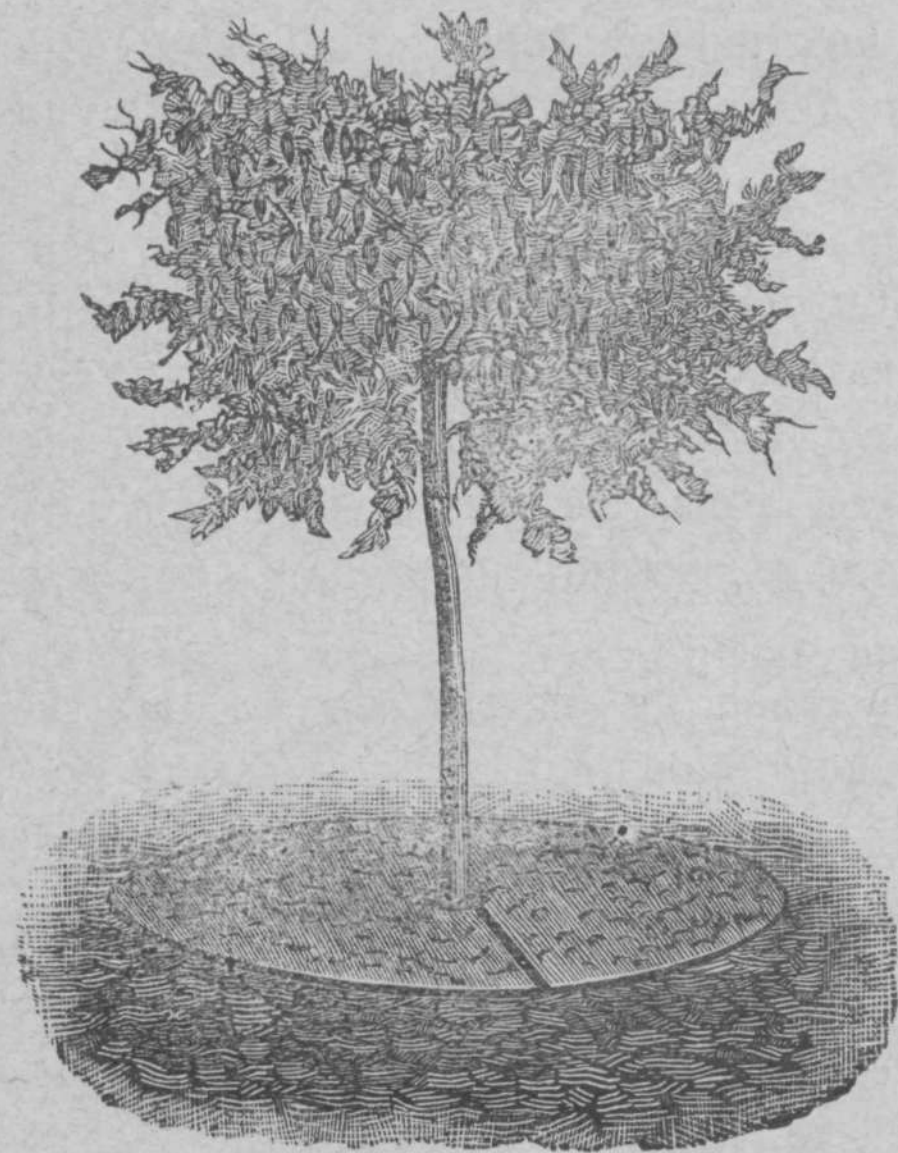
Nekatere malinice rode dvakrat v letu, a to le v ugodnem podnebju in v gorki legi.

Sadimo jih navadno v kraje, katere hočemo prikriti, n. pr. pred kompostni kup itd., ali pa v take, koder ne bi uspevalo drugo rodno grmovje ali sadje, n. pr. v brezsolne severne gredice.

Pomnožujemo jih najuspešneje z razdelitvijo korenin.
J. Žirovnik.

Proti gosenicam.

V kmetijskem listu „Oeconomu“ priporočana je naprava proti gosenicam, ki je prav dobra. Vzemi kos stare strešne lepnice ali kaj drugega takega, naredi na

Podoba 1.

sredi luknjo, zao-
kroži in prereži ga
na eni strani od
srede do roba, da ga
moreš položiti pod
drevo, kakor ti kaže
podoba 1. Lepnico
namaži potem s ka-
tranom. Ako drevo
potreseš — veliko
drevje najlaže z
vrvjo, katero priveži
blizu krone — po-
padajo gosenice doli
in se prilepijo na
katran. Od gosenic,
ki padejo na katran,
ne pride nobena več
na drevo. Samo ob
sebi je umevno, da
mora vedno katran

biti lepiv, zato namaži zdaj in zdaj iz nova lepenco.

Kako z letošnjimi dolenjskimi vini ravnati.

Strupena rosa je letos zakrivila, da je po dolenjskih vinogradih grozdje večinoma le slabo dozorelo. Ob trgatvi smo imeli skoraj nepretrgano deževno vreme; dosti grozdja je pričelo vsled tega gniti, vse se je pa nasrkalo jako vode. Nasledek vsega tega je bil, da je imel mošt le jako malo sladkorja, dosti preveč vode, kisline in beljakovine v sebi. Daljni nasledek tega pa je, da imamo zdaj kaj malo alkoholasta vina, pa polna vode, kisline in beljakovine. Kar je, je, hvala Bogu za to! Toda, kdo dvomi, da se letošnja vina ne bodo nič kaj pošteno obnašala? Gotovo se bodo rada kvarila, ker imajo premalo alkohola (moči), preveč pa vode in beljakovine v sebi. Kislina je koristna, da se vino ohrani, dasi je kaj neprijetna, ako jo je preveč. Z umnim ravnanjem se pa dá ohraniti marsikatero vino, katero se drugače gotovo izpridi. Prav bode torej, ako se tudi o tem nekoliko pomenimo, kako z letošnjimi vini ravnati, da se bodo ohranila, a ne pokvarila.

Pred vsem je potrebno, da imamo sode vedno polne, da jih vsakih osem dni gotovo z zdravo zalijo zalijemo. Zalivanje je zaradi tega potrebno, da na dnu ne nastaje kan; kajti kan se živi ob alkoholu. Malo alkoholasto in vrhu še kanasto vino izgubi pa v kratkem vso svojo moč. V nepolnih sodih se vino tudi kaj močno zveši, posebno nealkoholasto, pa tudi kaj lahko scika.

Torej vsak, kdor ima vino, napolni sode do vrha in zalivaj jih vsakih osem dni.

Drugič je potrebno, da vino zadostokrat in v pravem času presnamemo, pretočimo. Presneti moramo vino v prvič o božiči, bodi že čisto ali pa ne, vse eno. Presneti moramo pa o božiči vino tako, da pride v kar le mogoče v veliko dotiko z zrakom. Najbolje je torej, da natakneš na pipo, po kateri vino iz soda teče, torilce, podobno vrtni škropilnici, tako da je vino prisiljeno teči po dosti curkih v podstavljeno posodo.

Zakaj pa naj se vino kolikor mogoče veliko dotika z zrakom? Zato, da se spajajo beljakovine, kolikor jih je preveč in katere vino vedno izkušajo izpriditi, z zračnim kisikom, vsled tega se strdijo in strjene padajo na dno soda. Pri presnemanju jih pa lahko iz soda spraviš. Vemo, da bode rekel marsikdo, kateri bode te vrstice čital: „Ako se vino presname, izgubi vso moč“. No, tako more govoriti le tist, kateri stvari bolje ne razume. Vsak drug umen in izkušen kletar pa ve, da je pretočeno vino le kakih 14 dni kalno in v okusu nekam medlo, po 14 dneh ali največ štirih tednih se pa zopet popolnoma učisti, in okus nam razodeva zopet prejšnjo moč njegovo. Kako more vendar presnemanje vinu moč odvzeti, saj presnemanje čisto nič alkohola iz vina ne vzame? — Pri prvem presnemanju treba kaj dobro paziti, da ne pride čisto nič droži v drugi, popolnoma čisto oprani sod. Po prvem presnetju morajo sodi zopet vedno biti polni.

Pred veliko nočjo, najbolje veliki teden, presneti moramo vino že v drugič. Zdaj pa že z manjšo dotiko z zrakom, po navadni pipi in brez vsega dodatka. Pred binkoštnimi prazniki presneti ga moramo pa v tretjič.

Kdor bode z letošnjim vinom tako ravnal, sme si biti v svesti, da se mu ne bode iz lepa pokvarilo, posebno boljše ne, in že celo ne, ako je ob trgatvi tako ravnal, kakor smo priporočali. Kdor ne verjame, ostani pri stari navadi, škodo zapiši pa sam sebi za uho.

Še nekaj je omeniti. Kaj nespametno je vino v poletnjem času po gorkih vinogradskih kletih (zidanicah) imeti. Vsak, kdor ima doma hladno klet, prepelji ga pred vročino domu. V gorki kleti, kakeršne so po naših vinogradih, mora se izpriditi v poletnjem času še močno alkoholnato vino, kaj bi se ne revčki, kakoršnih je letos žalibog dosti.

Drevje po zelenjadnih vrtih.

Čestokrat se prigodi, da prijatelj dobrega sadja nima primerne velikega prostora, kamor bi sadil drevje. Pri hiši ima pač zelenjaden vrt, a na teh 100—200 m^2 more posaditi največ štiri visokodebelna drevesa. Ta pa ne rode kmalu, kadar pa začno roditi, razrasla pa so že toliko, da jako ovirajo in kmalu tudi popolnoma uduše druge rastline, katerih bi se pa težko tvegalo posestnik malo zemlje. To marsikomu ni všeč, a pomagati si ne ve prav. Marsikdo pa pač ve, da bi bilo dobro v njegov vrtec pritlikavcev nasaditi. Dobi si torej cenikov. V njih bere o palmetah, kandelabrih, lirah, piramidah, kordonih itd. Naroči si torej taci dreves navadno od tod, kjer jih je najceneje dobiti. A povem mu lahko že naprej, da z drevesci ne bo zadovoljen, ker ceno blago ne more biti ob enem dobro. Dobil bo navadno zanikarno razstoča drevesa na lesnični, a ne na pritlični podlogi. Ta mu pa ne bodo dajala zaželenega sadu. — Zopet drug si bo pa naročil dragih pritlikavcev v raznih oblikah, a ne bo vedel, kako jih je treba oskrbovati. Pustil jim bode poljubno rasti, torej bodo tudi poljubno rodila. Zato pa je po naših vrtih res žalostnih pritlikavcev. Saj pa tudi ni čuda! Kje naj se pa zasobni posestniki vrtov nauče gojiti in oskrbovati pritlikavce, če izučeni naši vrtnarji z malimi izjemami še dandanes pritlično drevje obrezujejo spomladi s škarjami kakor gabrovo ali glogovo živo mejo?! Potem se pa jeze, da jim drevje ne cvete in ne rodi! Pomislijo pa ne, da takó obrezano drevje žene pač v les, a cvetja pa ne nastavi rado. — Vendar se bo pa tudi v tem na bolje obrnilo, kajti dandanes se za sadjarstvo vedno bolj zanimajo. In ščasoma bomo tudi po naših vrtih imeli pravilno vzgojene pritlikavce, a ne trohnelih češpelj.

A za začetek ne kaže naročevati preveč umetnih oblik, kajti te zahtevajo precej časa in truda, še več pa znanja. Za začetnike se mi zde najbolj primerne oblike za zelenjadne vrte: 1.) navpični kordoni, 2.) vretenaste

piramide in 3.) pa posebno še visoka debela na pritlični podlogi. Te oblike se dajo brez obširnega znanja in posebnega truda vzgojevati. Poleg tega se pa tudi lahko reče, da so glede rodovitosti najhvaležnejše. Prijatelju raznega sadja pa te oblike ugajajo tudi zato, ker ima na vrtu lahko toliko vrst sadja, kolikor debel stoji na njem. Na 200 m^2 lahko stoji 50 in več debel, ne da bi Bog ve kaj ovirala zelenjad in cvetice. Kdor hoče imeti kmalu sadja, kupi naj si že vzgojenih kordonov in vretenastih piramid. V drugem letu mu bodo že rodile. Poleg tega bo pa na njih ob enem videl vzgojo ter jih bo brez posebne težave sam lahko nadalje vzgojeval.

Visokih debel na pritlični podlogi pa ni lahko dobiti po drevesnicah. Vzgoji si jih lahko vsak sam iz dovolj visceh enoletnih požlahtnjenec ali pa iz slabo razraslih vretenastih piramid. V višavi 150 cm odloči pet očesec, ki bodo naredila krono. Najviše bodi voditeljica, stranska naj bodo veje. Vsako prihodnje leto skrajšaj veje in voditeljico na polovico. Paziti pa moramo, da voditeljico skrajšamo na očesce, ki stoji prejšnjega leta očescu ravno nasproti, veje pa vselej na spodaj ležeče očesce. Prihodnji vejni kolobar naredimo lahko 30 cm nad prvim, ko ima pa krona nad 1 m premera, režimo voditeljico in stranske veje le še na par očesec, da ne žene toliko na les, nego na sad. Taka visoka debela imajo dosti prostora, če stoje 4—5 m narazen. Če pa so po 6 m narazen, postaviš lahko med nje še po eno vretenasto piramido. Same vretenaste piramide stoje naj po 1,5—2 m narazen, a navpični kordoni imajo pa dovolj prostora, če stoje po 50—60 cm vsaksebi.

Janko Žirovnik.

Razne reči.

* Odeje za goved. Okrožni zivinozdravnik Schlüter v Šlezviku priporoča zimske odeje za goved. Goved, pravi on, krmijo po zimi dobro in jo imajo v toplih hlevih (pa ne pri nas!) zato jej škoduje vlažno mrzlo vreme, ter boleha. Take odeje res precej stoje, a če se prav ravna z njimi, ohranijo se 10 let. Ti stroški so pa majhni proti velikim prednostim; kmetovalcu se kmalu izplačajo z boljšim zdravjem in z večjo mlečnostjo krav. To vse velja seveda le za kraje, koder posebno dobro strežejo govedi, pri nas pa goved gotovo ni omehkužena vsled predobre krme in dobrih hlevov, zato nam pa ni treba biti toliko skrbnim, saj je naša goved slabe oskrbe trikrat in večkrat manj vredna nego šlezviška. Kje so še časi, ko bodo pri nas goved odevali?!

* Pirika, po nekaterih krajih ornica, železna trava imenovana, je silno nadležen plevel, ter se da le z največjim trudom in s potrpežljivostjo pregnati. Vendar pa lahko ta plevel kaj koristno porabiš. Brežine, katere se vsled svoje zemlje in vodnih nalivov rade posipajo,